

KA_OPERATIVA

O P E
R A N
D U M

V. DIO

Istraživanje o provedbi Strategije
kulturnog razvoja grada Karlovca -
analiza i preporuke

01/

Uvod

03/¹

Važnost i prioriteti
strategije

03/⁴

Najvažniji dionici
u kulturi grada
Karlovca

02/

Javna rasprava o
provedbi strategije

03/²

Prostori i
naplaćivanje
korištenja prostora

03/⁵

Informiranje

03/

Anketni
upitnik

03/³

Suradnja

04/

Preporuke

”

Povezivanje i umrežavanje ustanova u kulturi, grada i udruga je nužnost.”

01/

Uvod

**Strategija kulturnog razvoja grada Karlovca 2014. – 2024., dr. sc. Jadran Antolović, Hadrian d.o.o., Karlovac 2014.*

Dostupna na stranicama
www.karlovac.hr

Peto izdanje Operanduma bavi se provedbom Strategije kulturnog razvoja grada Karlovca donesene 2014. godine na desetogodišnji period. Strategija je prvenstveno donesena iz potrebe sustavnog promišljenog pristupa u razvoju karlovačke kulture* što se u potpunosti podudara s vizijom i misijom KAoperative gdje je kultura pokretač promjena u društvu i kontinuirani generator društvene transformacije.

Kao polazišna točka cjelovitog istraživanja u sklopu dokumenta Operandum, platforma KAoperativa organizirala je 26. travnja 2017. godine javnu raspravu "Strategija kulturnog razvoja grada Karlovca i trenutno stanje – dokud smo stigli?". Cilj tribine bio je na otvoren i participativan način uključiti javnost, struku i donosioce odluka u promišljanja dosadašnjeg i trenutnog stanja provedbe Strategije te kako se pripremiti na buduće korake. Kratak osvrt uz neke od zaključaka s tribine mogu se pročitati u Poglavlju 2.

Raspravi je od srpnja do listopada 2017. godine uslijedila izrada anketnog upitnika usmjerenog na aktere s lokalne društvene i kulturne scene uz pozivanje šire javnosti na uključivanje u provedbu i komunikaciju vezanu uz Strategiju. Poglavlje 3. okosnica je ovog dokumenta koji donosi objektivne i mjerljive rezultate istraživanja, preliminarne zaključke i preporuke za daljnje unapređenje provedbe Strategije.

Naposlijetku u Poglavlju 4. dokument daje zaključke i preporuke za daljnji rad. Iz ranijih istraživanja unutar nezavisnog sektora najveći naglasak je na informiranju, razvoju i uvođenju sudioničkog upravljanja kao novog model upravljanja programima i infrastrukturnama u kulturi te stvarnom i mjerljivom uključivanju svih dionika, počevši od lokalne samouprave, ustanova u kulturi, udruga u kulturi i zainteresiranih građana.

02/

Javna rasprava o provedbi strategije

Platforma KAoperativa u karlovačkoj Knjižnici za mlade 26. travnja 2017. godine organizirala je javnu raspravu "Strategija kulturnog razvoja grada Karlovca i trenutno stanje – dokud smo stigli?". Na tribini su govorili pročelnica Upravnog odjela za društvene djelatnosti Andreja Navijalić, ravnatelj Gradskog kazališta Zorin dom Srećko Šestan i koordinator mreže KAoperativa Domagoj Šavor, a sudjelovalo je 27 građana.

Strategija razvoja kulture usvojena je 2014. godine, a tribinom

se željelo propitati u kojoj se mjeri njena provedba pokazala uspješnom. Tijekom izrade KAoperativa je vrlo opsežno komentirala nacrt Strategije i dala konstruktivne prijedloge, ponajviše na nerazrađen raspored mjera i aktivnosti, koji u većoj mjeri nisu prihvaćeni. Kako Strategija nije imala pravu i kvalitetnu operacionalizaciju, KAoperativa je između ostaloga predložila evaluaciju dosadašnje provedbe te konkretiziranje u odnosu na stanje unazad tri godine.

”

Strategija se uzima kako i kada kome odgovara. Ne postoji predviđeni kulturni kalendar i koordiniranje programa; nemamo planirani e-portal za kulturu, mada postoje primjeri u praksi kako se na jednom mjestu objedinjavaju sve informacije.”

*koordinator platforme KAoperativa
Domagoj Šavor*

Jedan od naglasaka tribine i buduće provedbe Strategije bio je na umrežavanju, zajedničkom donošenju odluka i pokretanju još uvijek neosnovanog kulturnog klastera.

”

Povezivanje i umrežavanje ustanova u kulturi, Grada i udruga je nužnost.”

*pročelnica Upravnog odjela za društvene djelatnosti
Andreja Navijalić*

Mali dio Strategije bavi se nezavisnom kulturom na koju se još uvijek gleda kao marginalnu, ponajviše po pitanju financiranja, mada zauzima velik udio u karlovačkoj kulturnoj produkciji. Tek nekoliko udruga iz gradskog proračuna dobiva manja institucionalna sredstva s kojima pokrivaju dio plaća i hladnog pogona.

Većina udruga svoje institucionalne troškove, plaće i hladni pogon pokriva kroz sredstva različitih donatora dok Grad Karlovac pokriva osnovne troškova režija male scene Hrvatskog doma kao pilot projekta budućeg društveno-kulturnog centra.

”

Nezavisna kulturna scena u Karlovcu i njezin odnos prema Gradu Karlovcu i ustanovama u kulturi na državnoj razini se spominju kao svijetli primjer.”

*ravnatelj Gradskog kazališta Zorin dom
Srećko Šestan*

Jedan od zaključaka tribine bio je kako za rad i razvoj nezavisne kulturne scene i dalje nedostaje ozbiljnija institucionalna podrška, počevši od potpore održivosti prostora, plaća osnovnog osoblja do potpore aktivnosti. Iznosi usmjereni na projekte u nezavisnoj kulturi neusporedivi su s iznosima

koje ostvaruju ustanove u kulturi kroz proračunska sredstva. Nezavisna i institucionalna kultura su neuravnotežene, ustanove se financiraju sukladno Zakonu, dok su udruge i drugi modeli još uvijek noviteti kojih imamo tek u nekoliko hrvatskih gradova.

”

Karlovac ima potencijal, ali Karlovcu nedostaje koncepcija razvoja. Sve je u fragmentima koje je potrebno povezati. Potrebno je povezati kulturnu strategiju, strategiju razvoja turizma i revitalizaciju Zvijezde.”

profesor dr.sc. Boris Morsan

03/

Anketni upitnik

KAoperativa je u srpnju 2017. godine pokrenula istraživanje kojim je vrednovana provedena Strategija kulturnog razvoja grada Karlovca za razdoblje od 2014. do 2017. godine. Predmet istraživanja bila su mišljenja građana Karlovca, organizatora događanja i kulturne publike o stanju u kulturi na lokalnoj sceni, interesima za kulturna događanja, načinima informiranja i sudjelovanju u kulturnim događanjima.

Istraživanje se sastojalo od sljedećih aktivnosti: javne tribine s predstavnicima kulturnog života grada Karlovca, medijskih objava i najava istraživanja te samog istraživanja koje je napravljeno metodom online anketnog upitnika i obrade rezultata.

Od 17. srpnja do 30. rujna 2017. godine upitnik je ispunilo 127 osoba.

Ispitanici su jednako raspoređeni prema spolu, prosječno imaju od 31 do 40 godina, višu ili visoku stručnu spremu te uglavnom status zaposlene osobe.

Gotovo polovica ispitanih (47%) članovi su ili volonteri udruga civilnog društva, udruga u kulturi ili umjetničkih organizacija.

03/1

Važnost i prioriteti Strategije

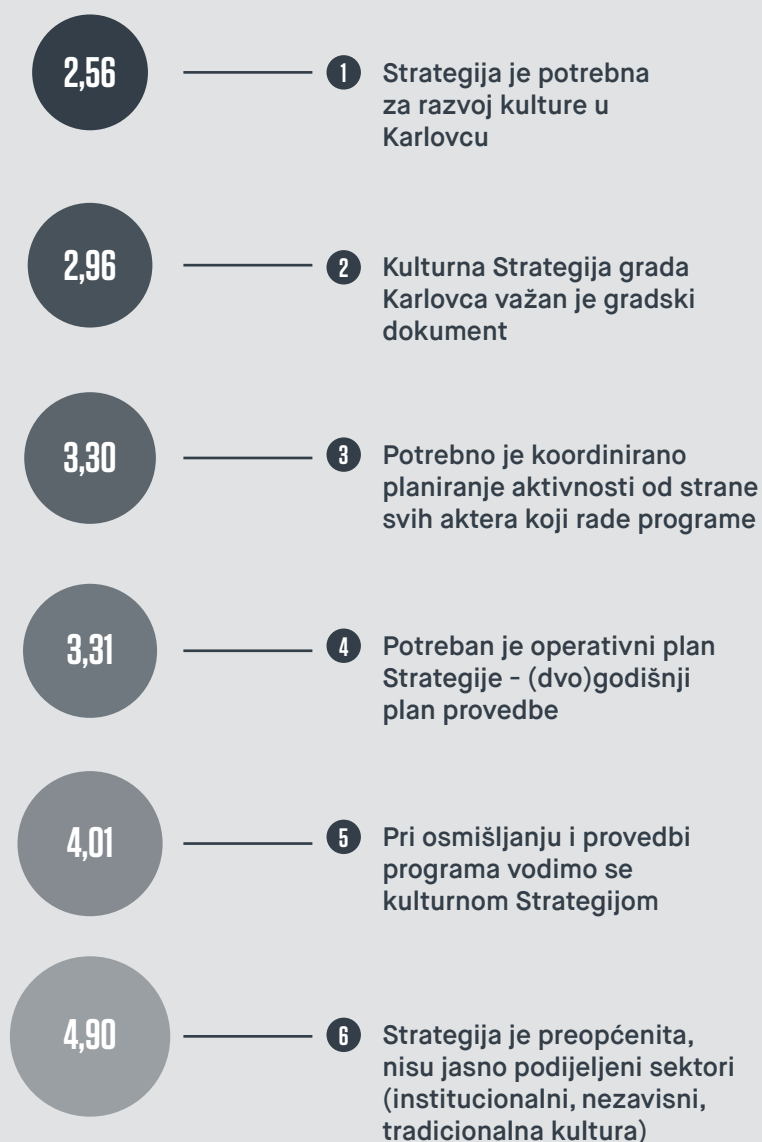
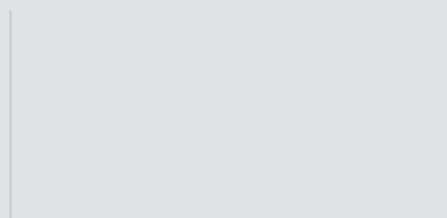
Više od polovice osoba (65,4%) koje su sudjelovale u istraživanju upoznato je da Karlovac ima Strategiju kulturnog razvoja, a petina je na neki način bila uključena u osmišljavanje, planiranje i provedbu Strategije (21,3%). Većina od tih ispitanika povezanih s kulturnom Strategijom odgovorilo je da je član ustanove, udruge ili umjetničke organizacije koja provodi programe, da surađuje s drugim organizatorima ili da provodi programe iz Strategije.

Da je kulturna Strategija potrebna za razvoj kulture u Karlovcu te da se radi o važnom gradskom dokumentu, tvrdnje su koje su ispitanici ocijenili kao glavnim prioritetima među ponuđenima o kulturnoj Strategiji. Kao srednji prioritet ističe se potreba koordiniranog planiranja aktivnosti od strane svih aktera koji rade programe i da je potreban operativni plan Strategije. Na predzadnjem mjestu je samoprocjena da se pri osmišljavanju i provedbi vodimo Strategijom, a na zadnjem mjestu, s velikim odmakom, jest tvrdnja da je Strategija preopćenita te da sektori nisu jasno podijeljeni (Tablica 1).

Pri ocjenjivanju važnosti prioriteta za razvoj kulture u Karlovcu, razvoj lokaliteta poput Kina Edison, Hrvatskog doma, Starog grada Dubovca, Gradskog muzeja, Knjižnice Ivan Goran Kovačić ili Zorin doma prednjači sa značajnom razlikom pred svim drugim odgovorima.

Drugi prioritet je razvoj manifestacija i kulturnih programa za kojim slijede razvoj mreže kulturnih organizatora, bolje informiranje o kulturnim događajima i razvoj publike s malim razlikama u broju "glasova".

Očuvanje kulturne baštine izdvaja se na zadnjem mjestu kao najmanje važnom tvrdnjom o prioritetima za razvoj kulture.

Tablica 1. Najvažnija tvrdnja o kulturnoj Strategiji

Pitanja na koja je bilo potrebno poredati sve ponuđene tvrdnje prema važnosti analizirali smo na način da smo izračunali srednju vrijednost dodijeljene važnosti za svaku tvrdnju. Manji broji znači veću važnost i obrnuto, veći broj znači veću zastupljenost nižih rangova.

03/2

Prostori i naplaćivanje korištenja prostora

Gotovo polovica ispitanika smatra da Karlovac ima dovoljno prostora namijenjenih razvoju kulture i kulturne produkcije (49%), ali istovremeno velik broj procjenjuje da nisu dovoljno iskorišteni (83%). Što se tiče naplate tih prostora, većina svih ispitanika ne slaže se da bi gradske ustanove u kulturi trebale naplaćivati korištenje svojih prostora za nekomercijalne programe namijenjene široj javnosti (75%). Dodajmo tome da natpolovična većina (58%) misli da ustanove uopće ne bi trebale naplaćivati korištenje prostora.

75%

ispitanika ne slaže se da bi gradske ustanove u kulturi trebale naplaćivati korištenje svojih prostora za nekomercijalne programe namijenjene široj javnosti

58%

ispitanika misli da ustanove uopće ne bi trebale naplaćivati korištenje prostora

03/3

Suradnja

Ispitujući suradnju među akterima u osmišljavanju i provedbi kulturnih programa pokazalo se da se 86% ispitanika ne slaže s tvrdnjom da suradnja među udrugama i institucijama nije potrebna. Gotovo polovica ispitanika (41%) smatra da su udruge u nezavisnoj kulturi umrežene i rade koordinirano, no isto tako da cjelokupna kulturna scena u Karlovcu ipak nije dovoljno povezana, o čemu govori podatak da tek 15% ispitanika smatra da svi uključeni u kulturni život grada dovoljno surađuju. Mišljenja o suradnji civilnog sektora i ustanova u kulturi su podijeljena, ali valja napomenuti da većina smatra da je ta suradnja potrebna (Tablica 2).

41%

ispitanika smatra da su udruge u nezavisnoj kulturi umrežene i rade koordinirano

15%

ispitanika smatra da svi uključeni u kulturni život grada dovoljno surađuju

	Uopće se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem niti ne slažem	Slažem se	U potpunosti se slažem
Institucije i udruge dovoljno dobro surađuju zajedno kod produkcije programa	9%	32%	32%	24%	3%
Institucije i udruge rade koordinirano na programima	9%	29%	39%	21%	2%
Gradske kulturne institucije često surađuju zajedno kod programa	8%	24%	44%	20%	3%
Udruge u nezavisnoj kulturi su umrežene i rade koordinirano	5%	12%	43%	35%	6%
Cjelokupna kulturna scena u Karlovcu je povezana i surađuje	9%	34%	42%	13%	2%
Nije potrebno da udruge i institucije surađuju na izradi i provedbi programa	55%	31%	9%	4%	2%
Prostori za kulturne aktivnosti su dovoljno iskorišteni	42%	41%	13%	3%	2%
Karlovac ima dovoljno prostora namijenjenih razvoju kulture i kulturne produkcije	14%	17%	20%	35%	14%
Gradske ustanove u kulturi trebale bi naplaćivati korištenje prostora	26%	32%	25%	13%	3%
Gradske ustanove u kulturi trebale bi naplaćivati korištenje prostora za nekomercijalne programe namijenjene široj javnosti	40%	35%	13%	7%	5%

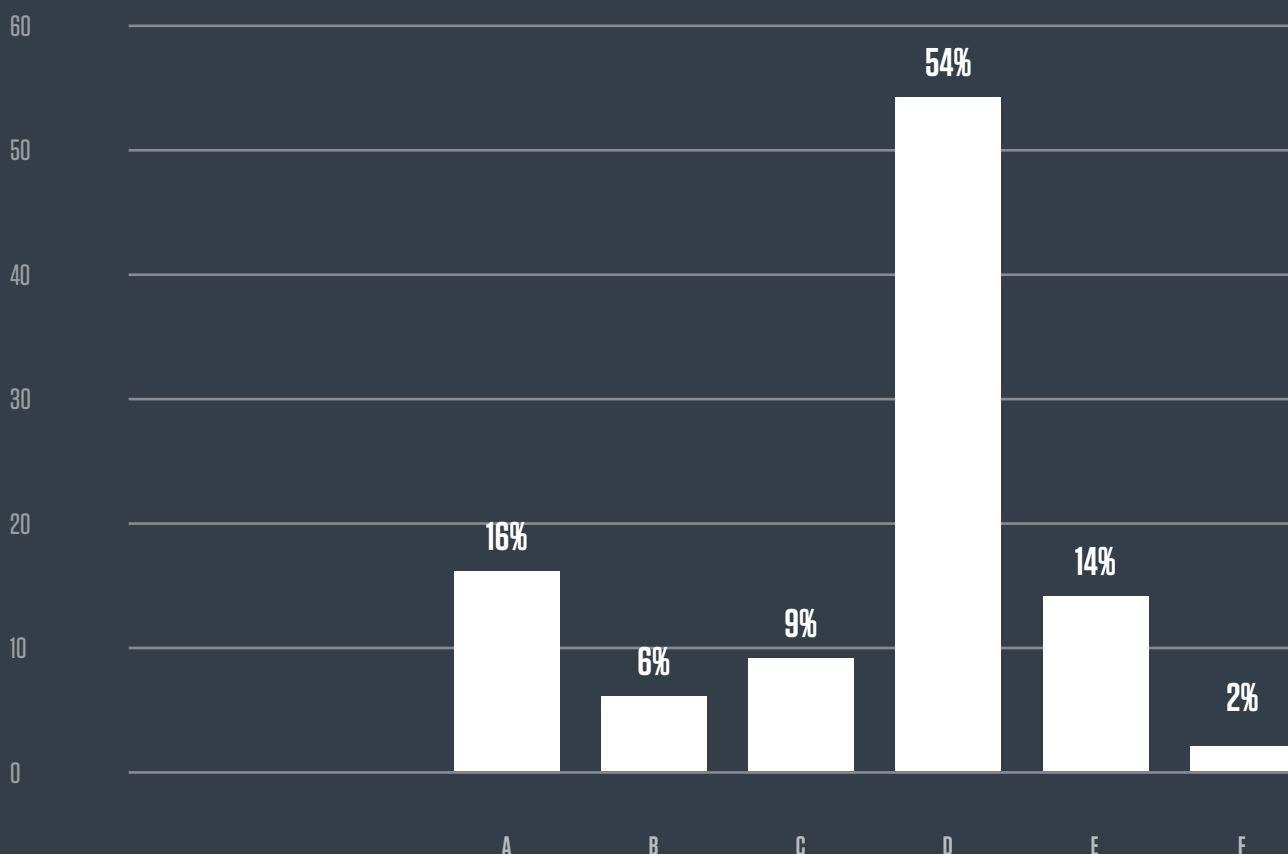
Tablica 2. Suradnja aktera u kulturi i korištenje gradskih prostora

03/4

Najvažniji dionici u kulturi grada Karlovca

Najviše rade na području kulture

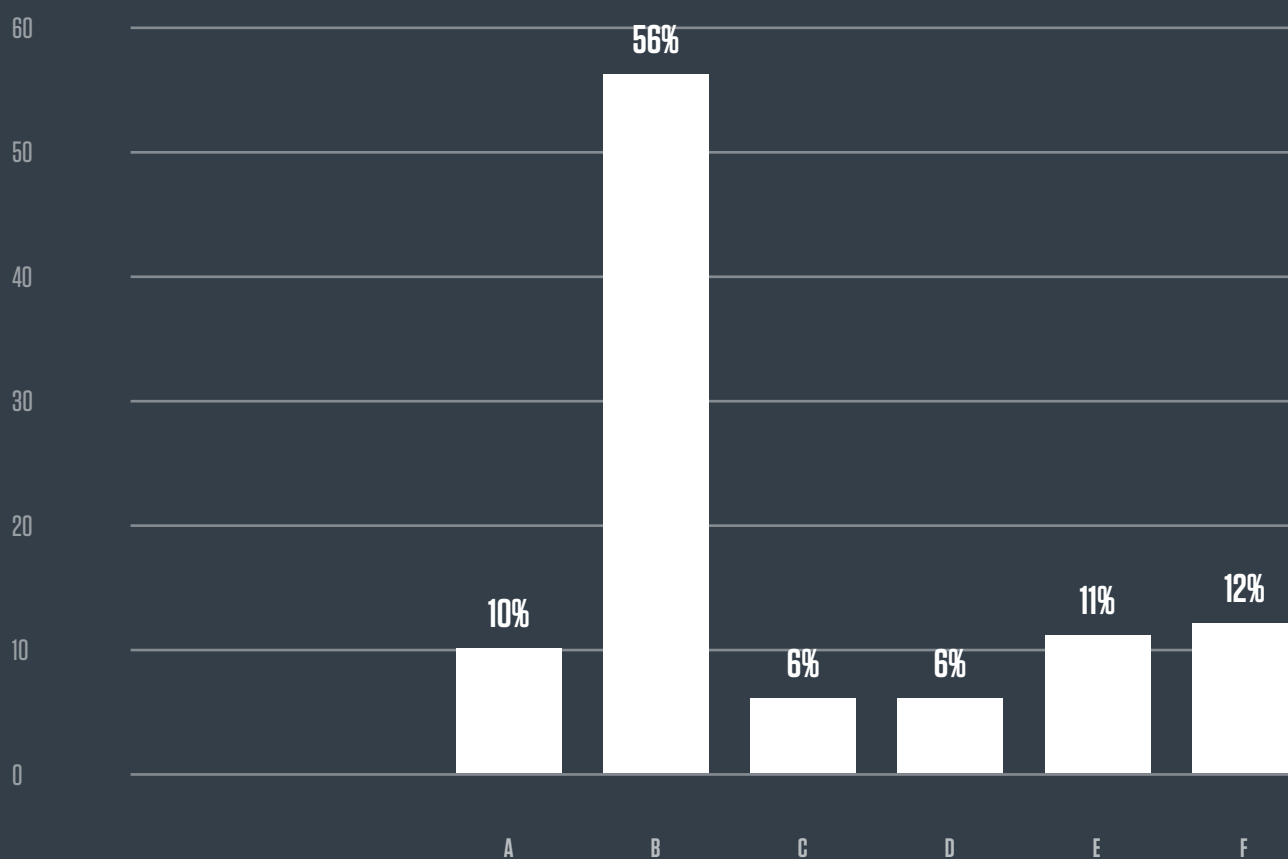
- A Ustanove u kulturi
- B Grad Karlovac
- C Kulturno umjetnička društva
- D Udruge nezavisne kulture
- E Samostalni umjetnici i umjetničke organizacije
- F Niti jedan od navedenih

Prema odgovorima ispitanika udruge nezavisne kulture najviše rade na području kulture (54%) i imaju najviše programa (49%), Grad Karlovac najmanje radi na području kulture (56%), dok ustanove u kulturi imaju najprofesionalnije kadrove (45%) (Grafikon 1).

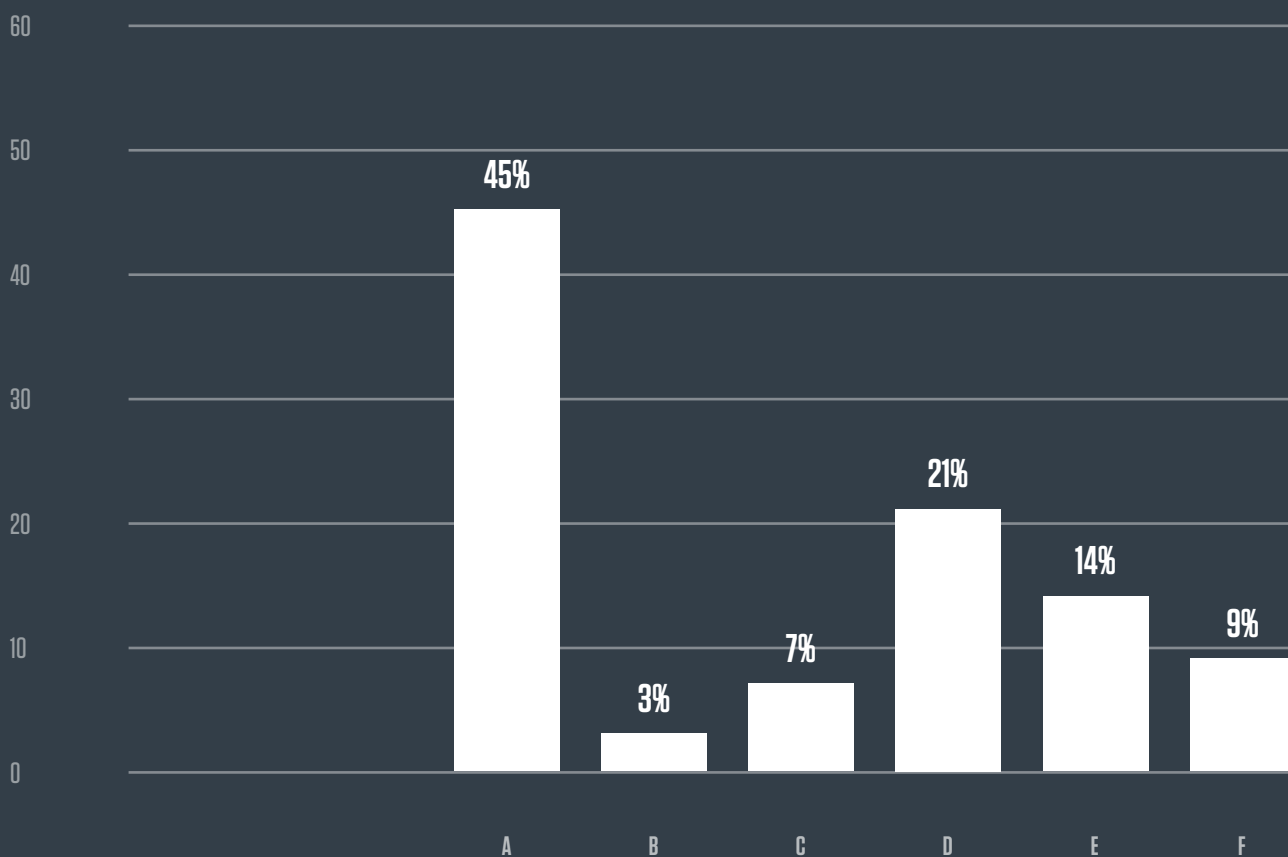
Najmanje rade na području kulture

- A Ustanove u kulturi
- B Grad Karlovac
- C Kulturno umjetnička društva
- D Udruge nezavisne kulture
- E Samostalni umjetnici i umjetničke organizacije
- F Niti jedan od navedenih

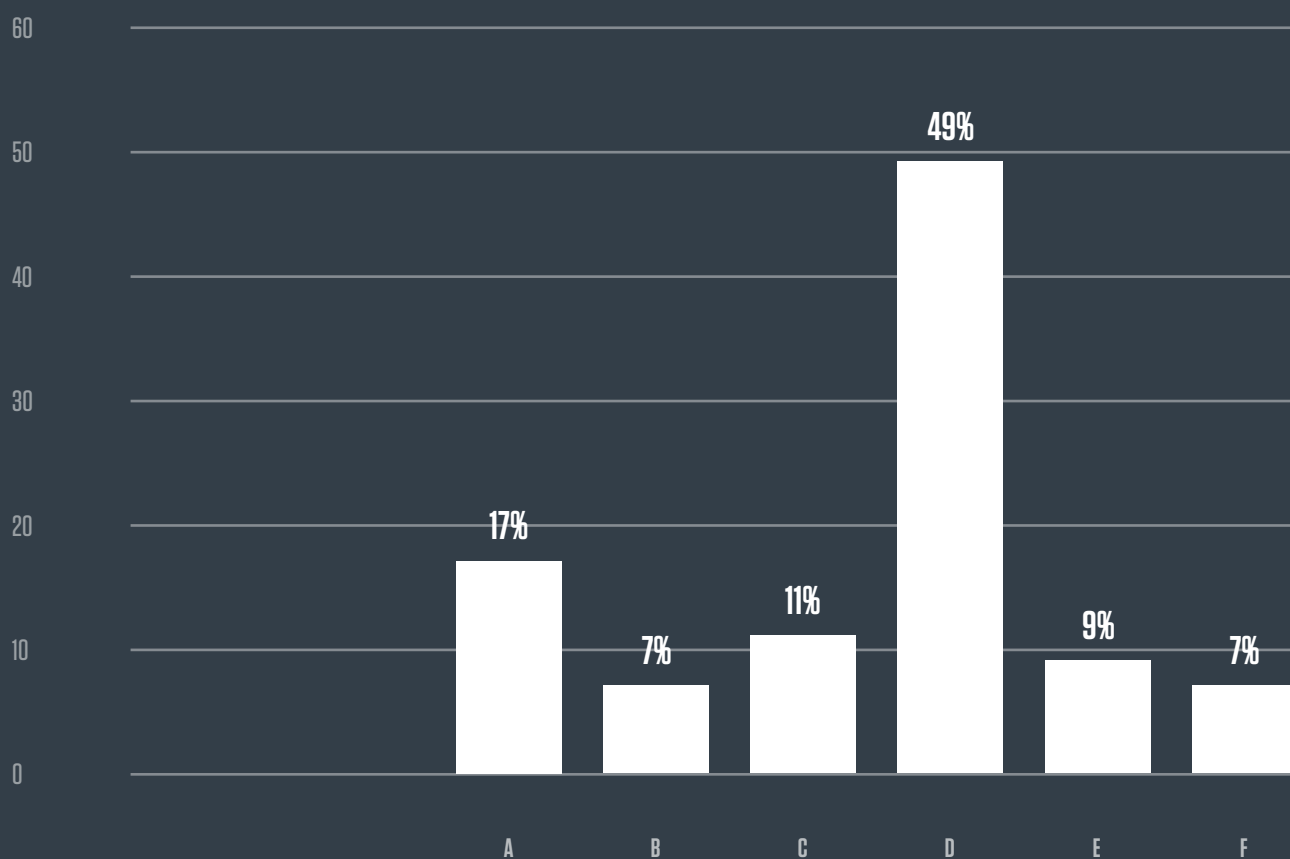
Imaju najprofesionalnije kadrove

- A Ustanove u kulturi
- B Grad Karlovac
- C Kulturno umjetnička društva
- D Udruge nezavisne kulture
- E Samostalni umjetnici i umjetničke organizacije
- F Niti jedan od navedenih

Imaju najviše programa

- A Ustanove u kulturi
- B Grad Karlovac
- C Kulturno umjetnička društva
- D Udruge nezavisne kulture
- E Samostalni umjetnici i umjetničke organizacije
- F Niti jedan od navedenih

03/5

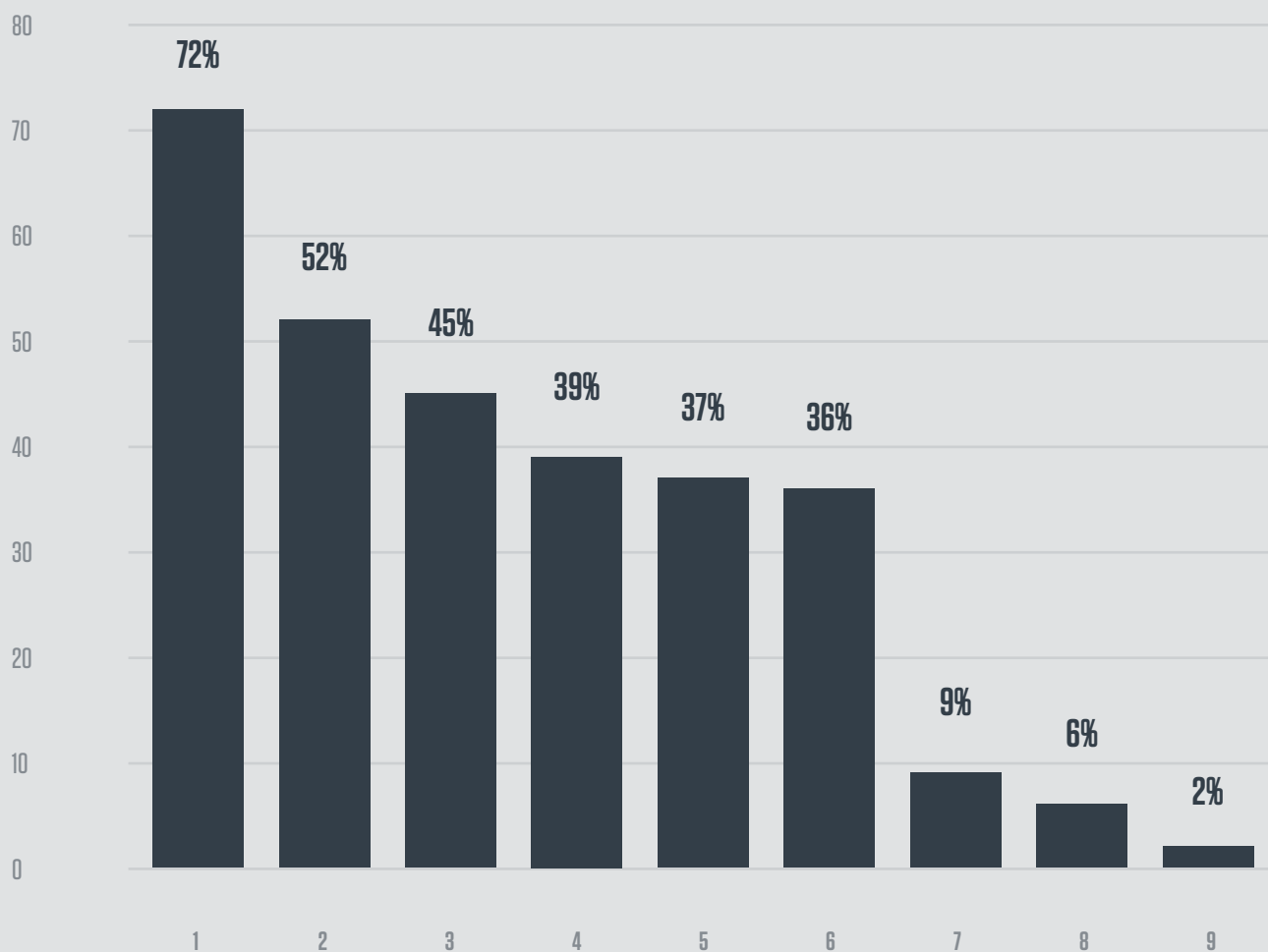
Informiranje

Naposljetku se istraživanjem željelo saznati koji je najpoželjniji način informiranja o kulturnim događanjima u Karlovcu (Grafikon 2).

Facebook stranica s kalendarom događaja najpoželjniji je izvor informiranja za 72% ispitanika. Rezultati potvrđuju i želju Karlovčana za e-portalom u kulturi (52%), a lokalni mediji i dalje ostaju važan izvor informiranja, što potvrđuje i ova anketa (45%). Znakovito je da je promocija putem PR agencija, u kulturnim institucijama i putem kanala organizatora vrlo nisko na popisu poželjnih načina informiranja o kulturnim zbivanjima u gradu.

Grafikon 2 pokazuje da su sudionicima istraživanja za informiranje najpoželjniji elektronički mediji.

- 1 Facebook stranica s kalendarom događanja
- 2 E-portal za kulturu
- 3 Lokalni mediji
- 4 Web kalendar sa svim događanjima
- 5 Letci u javnim prostorima (kafići, škole i sl.)
- 6 Jumbo plakati i plakatna mjesta
- 7 Organizator sam informira putem svojih kanala
- 8 PR agencija
- 9 U kulturnim institucijama

Grafikon 2. Poželjni načini informiranja

04/

Preporuke

Temeljem dosadašnjih neuspjelih i u velikoj mjeri neostvarenih strategija, studija i planova u posljednjih gotovo trideset godina, platforma KAoperativa nastavlja zagovarati operacionalizaciju uz realne ciljeve i očekivanja; ravnomjernu zastupljenost svih kulturnih sfera, od amaterskih, nezavisnih do profesionalnih i umjetničkih u kontekstu cjelokupnog lokalnog kulturnog razvoja; uvođenje inovativnih i participativnih modela upravljanja prostorima u kulturi te transparentnost pri dodjeli sredstava kroz unaprijed definirane kriterije.

Slijedom cjelogodišnjih aktivnosti i rada na Strategiji kroz tribinu, istraživanje i sastanke, KAoperativa je sastavila sljedeće preporuke Gradu Karlovcu za buduću provedbu Strategije:

01/

aktivno uključiti javnost u procese provedbe i daljnjeg vrednovanja Strategije

02/

uvrstiti sudioničko upravljanje kao potencijalni i učinkoviti novi model upravljanja kulturnom infrastrukturom te razviti postojeće modele sudioničkog upravljanja u kulturi sukladno potrebama i interesima

03/

povećati stavke "hladnog pogona" i osigurati zapošljavanje osoba sukladno razvoju nezavisnih prostora i aktivnosti

04/

izbjeći štetne prakse u kulturnim prostorima u nastajanju gdje se početno stvaraju infrastrukturne intervencije, a tek nakon toga promišljaju upravljački i programski modeli

05/

pojednostaviti uvjete najma ustanova u kulturi za programe nezavisne kulture

06/

osmisliti i definirati nove modele i pravila korištenja prostora javnih ustanova u kulturi za programe nezavisne kulture, bez naknade

07/

uvesti programsku podršku za umjetničko stvaralaštvo profesionalnim umjetnicima

08/

osmisliti modele nagrada i stimulacija u umjetnosti i kulturi grada Karlovca

09/

omogućiti sveobuhvatnu i sustavnu promociju karlovačkih kulturnih događanja uz razvoj strategije za promociju

10/

osigurati prostore za kontrolirano oglašavanje programa nezavisne kulture kao što su plakatna mjesta i kulturni "punktovi"

Izrada ankete: Pero Desović
Obrada ankete: Igor Kuštreba
Uredili: Denis Mikšić, Domagoj Šavor
Lektura: Sandra Pavlović
Dizajn: BLOKmedia

Uz dopuštenje korišteni su tekstovi sa stranica
Aktiviraj Karlovac, aktivirajkarlovac.net
PLAN.et magazin, planetmagazin.net

Ova publikacija je tiskana uz financijsku podršku
Zaklade "Kultura nova". Mišljenja izražena u ovoj
publikaciji odražavaju isključivo mišljenja autora i
ne izražavaju nužno stajalište
Zaklade "Kultura nova".

PROSINAC 2017